

»SLOVENE« volja
po pošti na vse strani Jugoslavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej, k 180—
za pol leta " " " " 90—
za štiri leta " " " " 45—
za en mesec " " " " 15—
Za inosmetvo ololečno K 240.
Sobotna izdaja: —
za celo leto " " " " 30—
za inosmetvo " " " " 25—

SLOVENE C

Insorati:
Enostopna petivtrata (59 mm široka in 3 mm visoka ali uje prostor)
za enkrat . . . po K 8—
poslana itd. . . po K 9—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm K 10.
Izbija vsak dan izvzemši ponedeljek in dan po prazniku, ob 5. uri zjutraj.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 9. — Račun poštne hran. Ljubljanske št. 659 za naročnino in št. 348 za oglase, avstr. in češke 24.797, ogr. 20.511, bosn.-herc. 7583.

Ljubljana, 29. decembra.

Skoro tri tedne že »deluje« konstituenta in vendar smo tam, kjer smo bili prve dni konstituenta. Vlada še ni sestavljena, nasprotno, Pašić je vrnil mandat za sestavo vlade, konstituenta je pa bolj pisana, kakor je bilo začasno narodno predstavništvo. Odkod to? Večino imajo stranke, ki so že v začasnem narodnem predstavništvu s svojo taktiko onemogočale sodelovanje drugim strankam. Z nesprijemljivim poslovnikom in centralističnim ustavnim programom so onemogočile sodelovanje resnim skupinam, ki ne drviijo za frazami političnih pustolovcev, marveč računajo z dejanskim položajem v državi. Obžalovati je, da so pod vplivom dr. Vesnića tudi radikalni zašli v ta tok, ne upoštevajo pametnega in dalekovidnejšega svojega voditelja Protića, ki očitno uvideva, kam vodi ta pogubonosna politika.

Borba za ministrske portfelje je signatura političnega mišljenja vladnih strank. Sporazum radikalov in demokratov za sestavo vlade je bil že skoro dosežen, ko so prišli demokrati zopet z novimi zahtevami. Zahtevali so namreč naenkrat, da morajo dobiti 12 ministrstev in da naj dobi vsak minister pomočnika, ki naj bi bil določen iz parlamentarnih vrst. Nadalje so demokrati zahtevali zase brezpogojno ministrstvo za notranje zadeve, finance, agrarno reformo, šume in rude ter prosveto. To je pravi lov za ministrskimi portfelji in ker hoče biti skoro vsak demokrat kandidat za kako ministrstvo, se niso zadovoljili s sedmimi ministrskimi mesti, ampak so jih zahtevali kar dvanajst in poleg tega še službe ministrskih pomočnikov. Ta nanovo nameravana institucija pomočnikov - parlamentarcev samoposebi ni nič drugega kakor politična korupcija prve vrste. Ministrski pomočniki morajo biti strokovnjaki, ki jih minister potrebuje in v to je poklicano strokovno uradništvo, ne pa parlamentarci, ki imajo drugo nalogo, pa niti te ne izpolnjujejo. Treba bi bilo celo številno ministrstev zmanjšati, ne pa ustanjavljati parlamentarnim politikom nova korita.

Tudi namera demokratov in njim prijaznih strank, zemljoradnikov in socialistov, s pomočjo famoznega poslovnika spraviti v — konstituento vse mogoče predmete, s katerimi se konstituenta nima pečati, diši po nasilstvu, protizakonitosti in vladoželjnosti. Naloga konstituenta je, da nam da ustavo in nič drugega, razen poslovnika, ki ga potrebuje. Ko bo ustava dovršena, se pa naloga konstituenta konča; potem se mora konstituenta razpustiti, ako pa hoče še dale delovati, pa se mora pretvoriti v zakonodajno skupščino in si napraviti nov poslovnik.

Kako demogoško in nedržavniško da postopajo vladne stranke, kaže jasno sporazum med demokrati in radikalci glede agrarnega vprašanja v smislu, da se pri izvedbi agrarne reforme lastnikom zemlje v Bosni in Hercegovini plača odškodnina, veleposestnikom v Hrvatski in Slavoniji pa ne, na Srbijo pa naj se agrarna reforma sploh ne razširi, ker bi zadela tudi aktivne politike večinskih strank. Da taka nenačelna politika ne more roditi zadovoljstva v narodu in ji ne morejo in ne smejo slediti poštene politične stranke, je jasno. Ta politika, ki so jo vodile večinske stranke države od prvega početka in proti kateri so se zaman borile manjše skupine, je spravila državo v inozemstvu ob kredit.

Značilno za položaj, ki so ga stvorili demokrati in mlada velesrbska struja v radikalnem klubu, je dejstvo, da merodajni voditelji večinskih strank ne najdejo iz tega položaja nobenega izhoda in se je stari državnik Pašić zatekel v posvete zopet k realnemu politiku — dr. Korošcu.

Krščansko socialni kongres v Rimu.

(Zvirno poročilo »Slovenca«.)

18. dec. 1920.

V Rimu se vrši IX. kongres socialnih ved. na katerem so zbrani najodličnejši

krščansko-socialni politiki celega katoliškega sveta.

Predavanja so bila eminentno praktičnega značaja. Profesor Carrara je govoril o »Obstojećih agrarnih kontraktih v Italiji«, P. Bruccoleri o »Soudelzi delu pri industriji«, Marconini o »Mezdnem vprašanju«, profesor Zabugin pa o »Boljševizmu na Ruskem«.

Kakor so bila predavanja temeljita, tako je bila izčrpana diskusija, katere se je udeležil tudi znani krščanski belgijski sociolog P. Vermeesch. Značilno je, da so vsi predavatelji in sploh vsi, ki so se diskusije udeležili, poudarjali potrebo etične soodgovornosti, socialnega čuta, slovečnega na krščanskih moralnih načelih, solidarnosti v etičnem smislu nasproti zgolj razrednemu ali družabnemu interesu materialističnega socializma. Dokaz, da so vodilni krščanski misleci v socialnem vprašanju popolnoma pravilno orientirani, dasi je Bruccoleri v izrednih slučajih celo zagovarjal nasilno zasedanje industrijskih podjetij.

Jutri govore P. Lajocé od kanadske »Semaine sociale« o »krščanskem gibanju v Kanadi« in profesor Čihák o »krščansko-socialnem gibanju v Čehoslovakiji«. Kakor se vidi, so češki katoličani v dejanski zvezi s katoliškim gibanjem kakor po celem katoliškem svetu, tako tudi z italijanskim, ki je zelo živahno in izredno delavno ter poučno.

O boljševizmu je prof. Zabugin dejal, da se na zapad ne more prenesti, ker tu prevladuje osebna inicijativa, dočim je boljševizem specifično ruski pojav, mogoč samo v taki pasivni masi kot je ruska. »Sicer pa« — je dejal predavatelj — »ruski boljševizem ni, kakor se čestokrat trdi, mimoletna manija, ampak kriza, katera se je v očigled pasivnega značaja ruskega ljudstva ustavila, da se počasi izkristalizira v bolj zmerno obliko vladanja.«

Najnovejša sredstva zoper izseljevanje.

Ko je v drugi polovici minolega stoletja izseljevanje navzelo nepričakovane dimenzije, je pretežni del držav, ki so bile pri tem prizadete, bodisi po izseljevanju bodisi po useljevanju, skušal urediti ta moderni pojav preseljevanja narodov v svojo korist na splošno in svojih izseljencev posebej. Tako je nastala bogata zbirka postav, zakonov, odredb, naredb itd. in se je tekom časa nabral cel zaklad dragocenih izkušenj v tem pogledu, celo mala Grška in Bolgarska nista zaostali. Ker je izseljevanje iz dveh delov naše kraljevine, iz Slovenije in Hrvatske, že dalj časa za število prebivalstva nenavadno močno in je zbog tega neizmerno narodno, gospodarske, socialne, kulturne in politične važnosti za državo in njuna plemena, je bilo pričakovati, da bodo merodajni činitelji tudi temu prevažnemu pojavu obračali potrebno pozornost. Povsem naravno bi bilo, da bi se pri tem okoristili z bogatimi izkušnjami drugih držav, ne samo ene ali druge, ampak vseh skupaj, ker je vsaka država skušala urediti to zadevo po svojih posebnih potrebah. Kakor pa vsa znamenja kažejo, smo pri nas udarili na pot, po kateri bomo v tem pogledu posekali vse druge države z vsemi njihovimi izkušnjami. Da je ta pot docela kriva, povsem pogrešana, naj malce osvetlimo v sledečem.

Že dobrega pol leta sem imamo pri ministrstvu za socialno politiko takozvano »Emigrantsko Sekcijo« (ali res nima nobeno naših narecij domače besede za to?), v kateri sta nameščena cela dva in to bolj višja uradnika. Kaj se je v tem odseku storilo glede tako številnih in obsežnih nalog, ki jih nalaga ureditev perečega našega izseljeniškega vprašanja, je neznan. Pač dvoje. Izdan je bil nekak statut (!) za ta odsek, ki nosi na sebi preočit pečat diletantstva, spričuje o neverjetnem površnem poznavanju nalog, ki jih stavi izseljevanje, posebej pa še duše naših sedanjih in bodočih Amerikancev, kakor tudi o nepoznanju razmer in mišljenja naših rojakov onstran Atlantika. Da bi primerno osvetlili pomanjkljivosti itd. tega statuta, bi bilo treba napisati že celo knjigo!

Drugo, kar je dozdaj edini vidni znak delovanja tega odseka, je znana odredba tisočkronske takse za vsakega amer. izseljenca. Ob njenem objavljenju se je izrecno poudarjalo, da je to nekako sredstvo zoper izseljevanje. To se je zgodilo v zvezi vsem dosedanjim izkušnjem, ki so do vraga dokazale, da so bila vsa poskušena preventivna sredstva dozdaj docela brezuspešna in škodljiva tako za posamezne izseljence kakor za državo, ki jih je izdala. Velik del naših sedanjih izseljencev dobi sredstva za pot iz Amerike, in če plača človek, ki jih pošlje od tam semkaj, kakih pet dolarjev več ali manj, je zanj tako neznanatna malenkost, da niti v poštev ne pride. Kdor pa ne dobi denarja iz Amerike, mu tudi ni nič do tega, če pri tisočih tisočih naših kron, kolikor zdaj vožnja velja, plača še en tisočak po vrhu. Cela ta odredba ni drugače kakor udarec s ploskim loparjem po vodi, in je precej toliko vredna, kakor če bi hotela država s svojim večnim in visokim draženjem tobaka — prepričati ali vsaj omejiti kajenje!

Samo eno preventivno sredstvo imamo, ki edino more zasigurati uspeh, in to je: da z resnim, smotrenim, temeljitim in vsebinskim delom odpravimo doma vse one vzroke, ki ženejo ljudi v tujino in katerih je po mnenju ljudstva več kakor kdaj. Kako se pa pri nas deluje že v ožjem izseljeniškem vprašanju, služi v svarilen vzgled sledeče.

Povsem naravno je, da spada v področje Emigrantske sekcije že po svoji naravi vse, kar je v zvezi z izseljevanjem. In vendar se pečajo s tem tudi nekje v prometnem ministrstvu, ki baje hoče odpraviti vse potovalne pisarne in agente, kar je naravno vse hvale vredno in nujno potrebno. In nadalje tudi trgovinsko ministrstvo, ki po svojih pokrajinskih uradih (na Hrvatskem ban) podeljuje koncesije za pisarne potovalnih agentov, in je še 23. novembra t. l. zopet odredilo, da se obstoječi predpisi glede izseljeniških pisarn docela ukinejo, da se vse že vložene prošnje vrnejo, ker bodo aktualne šele potem, ko se izdado novi predpisi! In ni izključeno, da se v zadevi, ki spada izrecno samo v področje Emigr. Sekcije, vmešava še marsikdo drugi. S takim »smotrenim delovanjem« se pač ne dela drugega kakor škoda vsem prizadetim.

Ker smo že pri potovalnih pisarnah, še eno zanimivost. Malo dni pred prazniki so časniki prinesli vest, da je mestni magistrat ljubljanski dal zapreti Kmetecovo pisarno, češ, da nima koncesije. Kdor pozna naše delovanje v izseljeniškem vprašanju, mora priznati, da smo pač najzadnji, ki bi izpregovorili le eno besedico za enega teh agentov. Vprašanje pa je — in to bolj pravnega kakor upravnega značaja — ali so bile tem potovalnim pisarnam splošno v celoti koncesije odzete ali samo ukinjene. Na Hrvatskem, kjer imajo dozdaj, edini v naši državi, kot v bivšem delu Ogrske, svoj izseljeniški urad, soglašajo celo upravitelj in vodja tega urada z nazozrom, za katerega je prav odločno in uspešno nastopil zastopnik Cunardove proge za Srednjo Evropo: da ukinjene koncesije še niso ničeve, odzete. Bodi temu kakor hoče in more, za nas je za zdaj glavno to, da je magistrat kot vrhovna obrtna oblast pustil Kmeteca skoraj celo leto v miru poslovati! Kaj čuden utisek napravlja, da se je tako pozno zganil. Kako neki to, da je vse hitreje nastopil proti Štruklju in ga kaznoval z nenavadno visoko globo?! Nemara magistrat vendar ni nastopil šele po kaki blagohotni intervenciji v enem kakor v drugem teh »dveh slučajev«?! Ker pa se je vseznadnje vendarle zganil, bi priporočili že tretjega agenta Krakerja. Njegovi kričeči oglasi še vedno manipulirajo s: »Samo 6 dni«, kar je gotovo vedoma in namenoma izrečena neresnica, izrečena samo, da se premami in prevara nevedne Amerikanke, kakor je naš list svoj čas dobobra dokazal in ožigosal. Dočim sta se Kmetec in Cunardova proga (tudi ta slučaj moramo priporočati!) povzpela vsaj do minimuma realne relikame, si drzne ta agent zlorabiti uradno koncesijo s prav nereelno reklamo, ki zasluži pošteno, da mu ne zaprosamo pisarne, ampak se tudi z njim samim postopa v zmislu zakonov.

D'Annunzio se je udal.

LDU Rim, 29. decembra. (DunKU.) »Corriere della Sera« javlja iz Opatije: D'Annunzio je danes vladno oblast predal reškemu občinskemu svetu.

LDU Rim, 28. dec. (Stefani.) Danes dopoldne sta se sestala v Opatiji reški župan in rektor za narodno obrambo z generalom Ferrarjem. Ko sta delegata izjavila, da sta prepričana o potrebi, da se prizna rapalska pogodba, se jima je dovolilo premirje. Na popoldanskem sestanku sta delegata izročila generalu Ferrarju izjavo, ki so jo podpisale reške notabilite. Če podpiše D'Annunzio do ure del izjave, ki vsebuje zahteve, bo general Caviglia vpošteval izjavo. Premirje se je med tem podaljšalo do srede popoldne.

LDU Rim, 29. dec. (Stefani.) Izjava, ki so jo reški delegati večeraj popoldne izročili generalu Ferrarju, zagotavlja, da je D'Annunzio ugodil zahtevam reške regence in da je opustil vsak odpor s tem, da je pristal na razorožitev legionarjev. General Caviglia je po generalu Ferrarju odgovoril, da vzame izjavo samo tedaj na znanje in v upoštevanje če li si bil gotov d'Annunzijeveji naklepov. Zato je potreben d'Annunzijeve podpisa. Odgovor delegatov, ki so ga že danes zjutraj pričakovali, bo najbrže razjasnil položaj.

LDU Rim, 29. dec. (DunKU.) »Messaggero« javlja iz Trsta: Vojvoda d'Aosta se je danes na svojem potovanju v Opatijo peljal skozi Trst. Menijo, da je prišel vojvoda d'Aosta na zahtevo reškega župana, da posreduje, naj se zahtevnosti ustavi.

LDU Rim, 28. dec. (Stefani.) Agenzia Stefani demantira govorice glede obnašanja čet, ki oblegajo Reko in javlja, da rabijo čete orožje samo tedaj, če so k temu brezpogojno prisiljene. Ranjenci pravijo, da čete kar najstrožje izvajajo povelje, naj se osebna imovina kolikor mogoče varuje. Agenzia Stefani tudi izrecno demantira govorice, ki se širijo iz Reke, po katerih je oddelek regularnih čet prestopil. Nasprotno, čete so popolnoma disciplinirane in zveste.

LDU Rim, 23. dec. (Stefani.) Na interpelacijo več senatorjev glede reške zadeve je izjavil Giolitti, da vzame interpelacijo na znanje, ne verjame pa, da bi bilo v tem trenutku mogoče na interpelacijo podati pojasnil. Zato se je debata o interpelacijah odgodila. Ko je senat še odobril provizorični proračun, so se seje do nadaljnjega odgodile.

Iz Koroške.

Prejeli smo sledeči dopis:

V zadnjih časih sem večkrat čul tukajšnje nemškutarje, ki so popolnoma resno in z nekako prepričevalno sigurnostjo trdili, da je zanje Koroška najmanj do Drave izgubljena. Od kje so dobili te vesti, oziroma to prepričanje, mi ni bilo mogoče dognati. Ker se kljub vsem »Verbrüderungsiestem« še nisem z njimi pobratil, ampak se le parkrat seznanil z njihovimi »Prügelbandami«, ki obstajajo v vseh naših selih. Pisal bi bil rad popreje, pa nisem imel prilike, ker v tej »svobodni republiki« so svobodni samo nemškutarji. Slovenci smo pa brezpravna raja. Pisem navadno sploh ne dobim, moja pa ne dosežejo naslovnika; vsled tega si do danes nisem upal pisati.

Dne 6. januarja se vrši v Vefikowcu »Internierten-Kränzchen«, samo ne vem, ali za nas slovenske pregaujance in infernirance — kajti čeprav še nismo bili vsi internirani, vendar tako živimo, kot v zaporih, ker si ne upamo po cele tedne od doma — ali za nemškutarje tolovaže, roparje, thotapee itd, ktere je svoj čas Jugoslavija kaznovala. Skušaj se je bom vsekakor vdeležiti da izvem inrda od teh ljudi, ki danes na Koroškem dejansko vladajo, koliko je resnice na govoricah glede nove delitve Koroške. Slovenci smo sicer zelo verni ljudje, da nas imenujejo tu celo »ta črne«, vendar smo pa izgubili popolnoma vero v naše narodno odrešenje. Bili smo pa tudi tolikrat prevarani, da se ni temu čuditi.

Tudi nemškutarji so morali biti svoj čas veraj, kajti dobro jim je še ostal v spemiu svetopisemski rek »vdaril hom pastirja in azkropila se bo čreda.« Pretepavalo namreč

naše dušne pastirje pod zaščito orožnikov in stražnikov. Prejšnji slučajji so vam že itak znani, niste pa morda še čuli o najnovejšem nemškutarskem junaštvu. V Celovcu so namreč vstopili v vagon kanonik Stih, prejšnji velikovski gerent Carl in še par drugih Slovencev. Takoj so vdrli za njimi bivši Volksverovci, jih pometali ven, psovali ter jih končno pretepli. Gospodu kan. Stihu so celo pretili, da ga vržejo z grabštajnskega mostu v Dravo, da vtone, če bi se z njimi peljal. Straža, katero so klicali na pomoč, je pa izjavila, da ni za »čuše« tu. Tudi postajenačelnik in železniški uslužbenec niso hoteli nas rešiti, češ, bržkone ste čuši, ki ste za Jugoslavijo glasovali. Tako se je zgodilo, da so Hafner iz Gonovca, Eberwein, voznik v Pliberku in drugi tihotapci triumfirali in nekanonizirani pretepli slovenskega svečenika in sivolasega Carla. — Da so pri tej priliki navzoče gospe obsuli z golido izbranih vsenemških psov, mi ni treba posebej povdarjati, ker to je pri nemškutarskih kulturonoših že tako navada.

Vsled teh neznošnih razmer zapuša en Slovenec za drugim svojo ljubljeno Koroško, da se preseli v Jugoslavijo, kajti če Vi ne pridete k nam, moramo mi k vam.

Nekaj Vas pa prosim, gospod urednik, Vas in naše rojake onkraj mej »svobodne republike«: Ustavodajna skupščina zboruje v Belgradu. Izpolnjuje pri slovenskih poslancih, da se zavzemo za nas vsaj toliko, da se prepove v svobodni republiki kršiti določbe sanžermenske mirovne pogodbe, in preskrbe, da se bo ta prepoved tudi spoštovala. Vem, da bo to težko vstopiti v glavo izvršku onega naroda, ki pogodb sploh ne spoštuje bolj kakor »Papierfetzenc«. Kot sopogodnica ima Jugoslav. pravico, da poseže tu vmes, kot slovenska država ima pa celo to dolžnost. Če ne pride kmalu pomoč, se bomo morali zavedni Slovenci izseliti, drugi se bodo pa vdali in kmalu bo koroškega Slovenca.

V prehranjevalnem oziru se nam godi izbornu. Imamo kineško mast, ki je napravljena iz rastlin. Pred svinjsko mastjo ima to prednost, da je lažje prebavljiva in da jed ne obleži v želodcu, kajti eno uro po obedu sem zopet lačen. Prikuhe navadno ni treba, kajti v kruhu imamo že itak krompir. Močnate jedi pa v obče ni treba, kajti kruh je vsled prispeci krompirja tako sladak, kot vsaka močnata jed. Razum tega si pa tudi nihče ne želi več jesti, če je enkrat že to dobrote zavžil. Vem, gospod urednik, da majete z rameni, tudi jaz bi dvomil, da nisem slučajno tako sroben, da živim že drugi mesec dobrote »svobodne republike«.

Nemškutarji imajo hudega moralnega mačka, vsaj oni, ki ne žive od tihotapstva, tatvin in ropa. Jezni so, da niso pod Jugoslavijo in vračajo krivdo na Slovence, posebno na generala Maistra in na oblasti. Trde, da bi ne bili nikdar glasovali za Nemško Avstrijo, da jih ni slovenski teror in nasilje do tega prisililo. Sklicujejo se torej na nekako vis maior, da operejo svojo kosmato vest pred samim vebom. In to se jim je še vselej posrečilo.

Kadar bo zopet moja pošta funkcionirala, vam pa zopet kaj sporočim, če ne pridem že poprej sam k vam. Še bolj bi me pa veselilo, če bi Vi vsi prišli zopet k nam.

Koledar Jugoslovanske kmetijske zoeze

Ima vse važne podatke, ki jih rabi kmetovalec v vsakdanjem življenju, posebno pri svojih kupčijah. Poleg tega ima veliko praznega papirja za razne zapiske. Cena mu je samo 12 kron in se naroča pri Jugoslovanski kmetijski zvezi, Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna. Koledar je pravkar izšel.

II.

Tku lepa putica sm demokratem za Božič speku in jm ja u »Slovenču« na miza prnesu, de sa se še men shine cedile, ke sm ja pugledu. Pa ta nar leuš ruzine je mende gespud urednik sam v pubrau in jih puzobu, na rečem, de iz pužrešnast, ampak iz fousije, de b se demokrati iz nim na mastil. Nazadne ta putica res ni bla dost bulš, kokr sma jih bli vajen med vojska u tistm čas, ke sa še leberalci iz srebrna trumpeta za austriskem suldatem letal in pred rotužam žebel zabival. Pa nč na stri, nej u že putica ka. ršna če, tečna je bla, tu je gutov, drgač b na biu zavle ne pr demokrateh tak vožn u streh, de se naraunast

Razna poročila.

ZA OSVOBODITEV OBDOJENIH MAŽARSKIH VLADNIH KOMISARJEV.

LDU Dunaj, 29. dec. (DunKU) Kakor poročila »Arbeiter Zeitung«, je poslal izvrševalni odsek Labour Party mažarskemu predsedniku brzojav, v katerem izjavlja Labour Party, da se popolnoma strinja z zahtevo mednarodne delavske zveze, ki je nastopila za to, da se izpuste na svobodo deseti vladni komisariji bivše mažarske sovjetske vlade. Mažarska socialno-demokratska stranka na Češkoslovaškem je poslala predsedniku Masaryku brzojavko, v kateri se predsednik naproša, naj z vsemi sredstvi, ki so mu na razpolago, intervenira za to, da se izpuste obsojeni ljudski komisariji. Mažarska socialna demokracija se je obrnila tudi na ministrskega predsednika Telekija s prošnjo, naj intervenira v interesu pomiloščenja.

LDU Moskva, 29. dec. (Brezžično) Mažarski zunanji minister Teleki je poslal ruskemu komisariju za zunanje zadeve Čičerinu noto, v kateri protestira proti temu, da smatra sovjetska vlada mažarske častnike, ki se nahajajo kot vojni ujetniki na Ruskem, za talce za mažarske ljudske komisarije. Te častnike je sovjetska vlada pridržala v Rusiji. V noti se daje tudi na znanje, da je mažarska vlada pripravljena, pričeti pogajanja glede ljudskih komisarijev, ki so bili pred kratkim v Budimpešti obsojeni, da bi se tako napravilo konec trpljenju mažarskim vojnim ujetnikom na Ruskem. Grof Teleki pozivlje rusko vlado, naj določi kraj in čas za pogajanja.

ANGLESKA STRAHOVLADA NA IRSKEM.

LDU London, 29. dec. (Reuter.) Poročilo preiskovalne komisije, ki jo je delavska stranka poslala na Irsko, navaja primere trpinčenja, plenitev in drugih zločinov, ki so jih izvršili vladni vojniki. Komisija izjavlja, da je imela povsod vtis, da vlada terorizem. Poročilo biča represalije, katere nazivlja nečlovekoljubno politiko ter zahteva, naj vlada še enkrat dobro prouči predloge in naj se obveže, da ustavi represalije s pogojem, da delavska stranka pridobi sinfajnovce za to, da prenehajo z vsemi nasilnostmi in da dovoli vlado, da se sestanejo zastopniki irskega naroda, kjer bi se izvolili delegati za pogajanja za trajno ureditev spornih vprašanj.

2½ MILLJONA BREZDELNIH V AMERIKI

LDU London, 29. dec. (Wolff) »Daily Chronicle« poroča iz New Yorka, da je doseglo število brezdelnih v Združenih državah 2½ milijona delavcev.

VSERUSKI SOVJETSKI KONGRES.

LDU Berlin, 29. decembra. (DunKU.) »Vorwärts« javlja iz Rige: Druga seja vsruskega sovjetskega kongresa dne 23. t. m. se je otvorila z govori voditelja menjševikov Dana in zastopnikov levičarskih socialnih revolucionarjev in brezstrankarjev, ki so politiko sovjetske vlade ostro kritizirali in predlagali svoje resolucije. Njim je odvrnil Ljening, da je nastop opozicije delo ententne politike, in izjavil, da so te stranke prostovoljne ali neprostovoljne pomagalko sovjetske republike.

LDU Moskva, 29. decembra. (Brezžično.) Na osmem vsruskem kongresu se je sklenilo, da se bo odslej podeljeval red rdeče zastave tudi za civilne zasluge in za izvrstno delovanje.

Prispevajte za sklad S. L. S.!

Politične novice.

Delati hočemo! Tako so trobili po svojem časopisju demokrati in njihovi zavezniki; ker poznamo delavnost teh strank, smo takoj vedeli, da jim narekuje to zatrevanje samo želja, da uveljavijo v vsej naglici svoje strankarske interese, ker v vseh takih slučajih so nagli in delavni. Ker pa se sestava vlade ni posrečila in je v parlament začelo prodirati prepričanje, da je nasilen poslovnik slaba stvar, jih je ta delavljnost kar zapustila. Njihovi poslanci so odšli domov v takem številu, da je onemogočeno celo vsako medstrankarsko posvetovanje. Vladna večina ni niti izvolila ustavotvornega odbora in odbora za izpremembo poslovnika. In v času, ko se sestavlja vlada in mora biti predsednik narodne skupščine vsak čas na razpolago regentu, da mu po parlamentarnem običaju svetuje, se je predsednik konstituante odpeljal na božične počitnice. Brzojavno so ga morali klicati nazaj v Belgrad. To je višek delavljnosti.

Naša severna meja. Na zadnja vprašanja razmejitvene komisije je odločila pariška konferenca veleposlanikov, da ima kot izhodišče za ureditev meje med Sv. Duhom in Muro služiti križišče razvodja med Dravo in Sakovo z administrativnimi mejami med okrajema Maribor in Lipnico, t. j. približno 200 m vzhodno od cerkve Sv. Duha. Nadalje je veleposlaniška konferenca odločila, da se smejo na administrativni meji med Sv. Duhom in Muro izvršiti po potrebi malenkostne izpremembe. Na temelju te odločbe so se dne 28. t. m. vršila med jugoslovanskimi in avstrijskimi delegati pogajanja, ki so izvršili majhen del, dovedla do načelnega sporazuma. Natančno določitev meje v tem mejnem odseku bo izvedlo tehnično osebje obeh imenovanih delegacij po zemljeknjižnih podatkih, kakor se bo izid razmejitve objavil.

Socialisti in tretja internacionala. LDU Tours, 29. dec. (Havas) Na zborovanju socialistične stranke je zahteval Leroy pristop k tretji internacionali. Blum pa, ki zastopa nazore manjšine, je izjavil, da ne priznava nikakršnih diktatur, pa naj pridejo od koderkoli. Na nek medklic je odgovoril govornik, da je pripravljen na vsakojake napade. Ne gre več za disciplino stranke, ampak za vprašanje vesti. Celotakrat, kadar mu gredo poti dveh nasprotujočih si skupin narazen, mora med osebami ostati prijateljsko razmerje.

Plebiscit v šleziji. LDU Rim, 28. decembra. (Stefani) Z ozirom na poročilo lista »Schlesische Volkszeitung« glede odredbe apostolskega komisarja v Gornji šleziji, ki je bila poslana vsem duhovnikom v glasovalnem ozemlju, izjavlja »Osservatore Romano«: Dekret apostolskih komisarijev prepoveduje duhovništvu propagirati za ljudsko glasovanje in uporabljati cerkve in župnišča v ta namen. Dekret prepoveduje duhovnikom z ozirom na državljansko pravo prostost, izraziti svoje mnenje glede glasovanja, in to onim duhovnikom, ki uživajo to državljansko pravo v glasovalnem ozemlju.

Dnevne novice.

Podpolkovnik Velimir štefanovič, komandant bataljona kraljeve garde v Belgradu, je nenadoma po kratki boleznini preminul dne 22. dec. 1920. To žalostno vest je sporočila Orlovski zvezi rodbina prerano umrlega pokojnika. Ranjki je služil pred časom v Ljubljani in je v času svojega bivanja kazal veliko zanimanje za orlovsko organizacijo ter je rad posečal vse orlovske prireditve, kjer je v svojih govorih navdušeno priznaval zasluge kulturnega in

narodnega dela Orlovstva. Orlovski »Zlata knjiga« mu je bila, kakor je sam dejal, najljubše čtivo. Zelo ga označuje dogodek, o katerem nam je sam rad pripovedoval, ki ga je doživel v dneh svojega bivanja v Ljubljani. Na povabilo Orlovske zveze je šel k orlovski akademiji v Ljudski dom. Nepoznan v Ljubljani, je vprašal na česti inteligentnejšega gospoda, kje je »Ljudski dom«? Ta gospod se je, prevzet strankarske strasti, začudil, kako je mogoče, da sprašuje višji srbski častnik za orlovsko akademijo ter je začel ranjkemu razlagati evangelij o čvrstem narodnem čustvovanju, katerega ima v celi domovini samo Orlu nasprotna organizacija. Ranjki je odločno zavrnil informatorja, poudarjajoč, da ga je zaprosil samo za pojasnilo glede poti v Ljudski dom, da si je pa glede vprašanja o narodnih organizacijah stvaril že sam svojo sodbo, katere ne more zatemniti slepa strast. — Pokojnik je ostal v stalnih stikih z voditelji orlovske organizacije in zelo želel, udeležiti se mariborskega tabora, česar mu pa služba ni dopustila. — Orlovski organizacija ohrani plemenitemu sinu bratskega srbskega naroda hvaležnem spomin. Rodbini in armadi izražamo ob tej prebriski izgubi iskreno sožalje! — Orlovski zveza.

Radeče pri Zidanem mostu. Na praznik sv. Štefana smo položili k večnemu počitku g. Janeza Benigerja, profesorja v pok. Rojen 1845 v Trnovem na Notranskem je ranjki ves čas svojega skoro 40 letnega službovanja deloval kot profesor matematike v Zagrebu, kjer je bil znan kot strog, toda pravičen in dober vzgojitelj, kar mu priznava vsa sedanja hrvatska inteligenca, kateri je bil on učitelj, katere se je v znak hvaležnosti po nekaterih zastopnikih udeležila njegovega pogreba. Od pokojnega se je v imenu hrvatskega profesorskega društva poslovil v prisrčnem nagrobnem govoru direktor gornjogradске gimnazije v Zagrebu g. dr. Josip Pasarič, ki je posebno poudaril dejstvo, da je bil Janez Benigar res profesor po poklicu in zaveden Jugoslovčan, ki je za zblizanje politično ločenih Hrvatov in Slovencev deloval s tem, da je med prvimi širil slovenske, med slednjimi pa hrvatske knjige. K temu je še pripomnil, da je pokojni v Radečah otvoril tečaj za srbohrvaščino. Živel in umrl je kot veren katoličan. Cerkevni moški pevski zbor mu je v slovo zapel dve žalostinki. Pokoj njegovi duši!

Napredovanja pri južni železnici. Naslov centralnega nadzornika so dobili: Dr. Aleksander Fatur, Alojzij Pregelj in ing. Mihael Ogrinc. Za višje nadzornike so imenovani: Karol Savojic, Avgust Ludvig, Emerik Malovrh, Franc Vidic, Evzebij Hrašovec in inženirji: Brettschneider, Šeško, Krick in Dolkovski. Naslov višjih nadzornikov sta dobila Pavel Blinc in ing. Ringel. Za prave nadzornike so imenovani: ing. Mondecar, Fran Planinšek, Jos. Košir, Fran Cvek, Fran Potočnik, Alfred Rupp, Rud. Jakhel, Ivan Pirjevec, Ivan Končan, Adolf Maracci, Alojzij Sulgaj, Ernest Vargazon, Vaclav Černigoj in Ivan Manfreda. Naslov nadzornika so dobili: inženirja Jos. Felber in Adolf Paljege, Adolf Sieberer, Marcel Jenčić, Fran Tratnik, Vlad. Tomc, Josip Gabrijevčič, Lovro Bočkar in Fran Kocjančič. Za višjega strojnega komisarja je imenovan ing. Weinberger. Za višje revidente so imenovani: Ernest Franke, Ivan Kaffou, Ivan Malgaj, Fran Besek, Maks Hubalek, Karel Rudella, Ivan Deržič, Fran Jarh, A. Rasberger, Josip Grlic, Stanislav Stergar, Ivan Turk, Andrej Hallada, Henrik Vodička, Ignacij Opelka, Ivan Kuster, Anton Gregorc, Martin Košuta, Fran Gre-

spet kri razburu, nej se pa kar za nus primeja, pa se jm u prec umirila.

Če ud vouka guvariš, pa vouk pride, tu je res. Pa še govort ni treba; jest sm sam mislu na gespuda podžupana, ke sm vidu kuku deluci pridn sneg udmstavaja in blat stržeja pu Mestnem trge, pa t že prmašera vn iz Hamanuve veže. Pu konc je šou, kokr de b biu vs na frišn pušterkan, in celinder — pa ne jugoslovansk, kokr ga nos ud preurata sm ta lep gespud dohtar — se mu je svetu bl ket zdejšne p'linuve luč. Ke je zagledu mene, se je mal narmrdnu, pa ja je tou na druga stran ceste pupihat in se nardt, kokr de b me na vidu. Pa je blu že prepozn.

»Oho! Kam pa, kam, gespud podžupan? Nej na mal pučakaja, de jih um puhvalu, ke tku na čednost držēja. Tu se prec puzna, de gespuda župana ni duma. Gespud župan s še glihe nisa nekol iz blata al pa snega sturl; sneg je Bug uzeu, blat sma pa na čeuah dam znušil, pa je blu use dobr, sam Iblančanem iz tem ni nekol ustregu —

»Kdu je pa še kerkat Iblančanem ustregu? Puvej no! Še čezme, ke mam že ceu čas, udkar je gespud župan zapustu Iblana, sam blat in sneg u glau in nuč in dan na družga na mislem, pa še ljudje zabaularja. Sevede, če s en Iblančan mejčken iz blatam čeuale pumaže, pa že pu ush štarjah udrihaja pu mestn uprau. Sneg, rečem; sneg b imel pa Iblančani ta nar rajš, de b ga jest že kar u zrak u celinder pu-

lovu, de b ja še na tla na padu. — Ja, tak ste Iblančani, tak. In ti nis nč bulš; še slabš s; ke drug sam pu štarjah zabaulaja, ti pa use tu prec u jaunast neseš. Zatu m je pa ta nar lubš, de me kar pr mer pestiš, kokr de b se nekol na puznala.«

»No, no, sej ni tku heđu, ket s mislja. Žou sm še zmeri ubrajtu in nekol nubene žou besede reku. Zdele, iz tem-la čedjenem pu mest sa se m pa še bl prkepil, tku, de sm na tihem sklenu, de pr prveh vulitvah, pa nej uja že na gumalastika, al pa na kašna druga viža, na sme bt nubedn drug župan, kokr uni, ke na čednost držēja.«

Gespud podžupan se je začeu kar ublizvat, tku mu je moja puhvala dobr djala.

»Zgaga, ti s mož, kakršne rabma. In če pride res kerkat du tega, kar seveda na dvomem, de um jest zasedu župansk stou na rotuže, se lohka zaneseš, de tud tebe na um puzabu. Res, de maš učas soje muhe u glau, ke m nisa pusebn ušuč, ampak maš saj muhe, soje muhe; naš zdejšn pristajš pa nimaja u glau ne muh ne mežganu, in tu je heđu.«

»Hvala lepa za nhn prajnaje! Če maja mejhn časa, pa stopva tlela »Pud skalca« — prauja, de maja dobr vin — se uva še kej pumenila. Pusebn čez autonomija b se rad iz nim puğuvuru —

»Na zamer, zdela pa res nimam več časa. Sej nisva ta zadnkat skp. Uva ga pa enkat drukat ruklna na ta rajtenga in se kej puğuvorla. Zdrou ustan in pa na puzab na tist, kar s preh reku — — —

gorčič in Josip Sonne. Naslov višjega revidenta so dobili: Leon Dolinšek, Fortunat Klink, Matija Miklič, Ivan Kalinšek, Al. Kavšek, Ivan Kovač, Alojzij Kovačič, Fran Hois in Friderik Reich. Za revidente so imenovani: Viljem Tome, Ivan Rutar, Lev Dekleva, Josip Zupančič, Karel Herman, Jos. Hlebec, Jakob Črnjavič in Iv. Kragelj.

— Izredni občni zbor »Društva Jugoslovanskih novinarjev v Ljubljani« se vrši dne 15. januarja 1921 ob 10. uri.

— Pogajanja radi izboljšanja prejemkov za vpokojence južne železnice, ki so se včeraj pod predsedstvom poverjenika g. Ribnikarja nadaljevala pri poverjeništvu za socialno skrb, so končala z ugodnim uspehom. Ravnatelj g. Bačić je podal v imenu južne železnice izjavo, da se bo vpokojencem in provizionistom južne železnice izplačala draginjska doklada v višini draginjskih doklad vpokojencev drž. železnice od 1. januarja 1921 dalje, najpogejše do 1. februarja 1921. Za leto 1920 dobe upravičenci enkratni nabavni prispevek, ki znaša 1000 kron. Nabavni prispevek dobi tudi vsak rodbinski član do 18. leta, kakor tudi žena upravičenca, ki dobi 200 kron. Nabavni prispevki morajo biti izplačani do 15. junija 1921.

— Inspektoratu dolenskih železnic. Če človek pregleduje vozni red naše železnice, se mu vrine nehote misel, ta ki je to izdelal, sploh ne ve, kaj se pravi popotovati. Proga št. Janž—Trebnje ima le zjutraj zvezo z Ljubljano, dvakrat pa z Novim mestom. In vendar se v Novo mesto malo vozimo. Če hočoš zvečer v Ljubljano, se moraš ob pol 14 odpejlati proti Trebnjem, tam čakati najmanj 3 ure! 22. t. m. smo čakali od pol 15. do 19.45 v Trebnjem; krasna čakalnica nas je bila polna, kurilo so s smrdljivim premogom, vmes so moški kadili, ženske pa — skoro sami železničarji — prekladale maslo, jajca, mleko. Prav prijetno je bilo! Ali bi se ne dalo tako urediti, da bi večerni vlak imel zvezo proti Ljubljani? Železnica je zavoljo ljudi, naj se postreže! Prosimo lepo!

— Slovensko planinsko društvo opozarja na svoj občni zbor, ki se vrši danes (30. decembra) zvečer ob 8. uri v restavracijskih prostorih Narodnega doma v Ljubljani.

— Finančna delegacija objavlja uradno, da je g. minister za finance na podlagi čl. 96 fin. zakona za l. 1920/1921 odredil, da se vsi davki, ki odpadejo na čas od 1. 1. do 31. 5. 1921 razen davka na poslovni promet in davka na vojne dobičke brez ozira na zapadlost po dosedanjih predpisih iztirjajo prisilnim potom po preteku 14 dni, ko se tozadevna odredba objavi po občinah. Za l. 1921 še nepredpisane davke je plačati po višini zadnjega predpisa.

— Apel jugoslovanskih študentov dobrovoljcev v Pragi na jugoslovansko javnost. V Pragi je okrog dva tisoč jugoslovanskih študentov. Večinoma so to mlajši ljudje. Med najstarejšimi so študentje dobrovoljci, med katerimi so mnogi, ki šele letos nadaljujejo v 1914. letu prekinjene študije. Splošno naši visokošolci trpe v Pragi in zaradi materialne nepreskrbljenosti izgubljajo leta in zdravje. Najbolj nesrečni so študentje dobrovoljci (okrog 150 po številu). Izgubili so po pet do šest let študij, radi vojnih grozot poškodovani so telesno in duševno, in sedaj morajo študirati od začetka, ker so staro pozabili. Samo redki so dobili »centralne« ustanove, večina pa je strašno siromašna in dobiva male deželne podpore, nekateri celo teh ne prejemajo. Mogoče ima naša javnost že dosti teh tožb. No mi gladujemo, goli in bosih drhtimo vsled mraza in učeč se (ker okončati hočemo) propadamo. Naša javnost ve, kaj smo dobrovoljci in posebno študentje dobrovoljci. Ali naj res oni, ki so trpeli in katerim so grozile vislice, tudi sedaj najbolj trpe, ker so »dobrovoljci«? Apeliiramo na naše banke, na vsa društva, na vsa jugoslovansko javnost, da nam pomagajo z denarjem, da čim preje okončamo svoje študije. Pomagajte onim, ki so Vas osvobodili, ki so žrtvovali svojo mladost za Vas, kateri so pripravljene, v kritičnih momentih žrtvovati se zopet in zopet za splošni blagor. Mi trpimo! Ne puščajte, da nas razočaranje, katero raste od prihoda v osvobojeno domovino, privede do skrajnosti! — Za »Organizacijo študentov dobrovoljcev v Pragi«, (Štěpánská ulica, Jugoslovanska Menza, Praha II): Predsednik Ivo Šušnjár, cand. iur. Praha, dne 22. decembra 1920.

— Priglasitev zasebnih žrebcev radi licencovanja. Na podstavi zakonitih predpisov se s tem splošno razglasa, da morajo lastniki žrebcev, ki stanujejo v mestnem okrožju ljubljanskem in hočejo v prihodnji spuščajni dobi spuščati svoje žrebce za plemenitev tujih kobil, priglasiti te žrebce najpogejše do 15. januarja 1921 pri mestnem magistratu (gospodarskem uradu). Žrebce je priglasiti pisмено ali ustmeno ter obenem naznaniti a) ime, priimek in bivališče žrebčevega lastnika, b) pasmo in rod, starost in barvo, kakor tudi stajališče žrebčeve. Opozarjamo se, da se za žrebce loplokrvnih pasem pod štirimi leti in za mrzlokrvne žrebce pod tremi leti splošno ne daje dopustilo za spuščanje. Svoječasno se bo razglasilo, kie in kdaj bo komisija

pregledovala priglāsene žrebce in dajala dopustila (licenco).

— Zenske bolezni. Profesor Winekel v Monakovem, pisatelj neke učne knjige o ženskih boleznih, potrjuje, da so ugodni učinki »Franz-Josef«-grenčice tudi po preiskunjah potrjeni.

P. n. naročnikom!

Cena dnevniku »Slovenec«, kakoršno smo naznanili v zadnjem obvestilu, je zbudila pri naših gg. zaupnikih v Ljubljani in po deželi nekoliko bojazni in pomislekov. Bati se je bilo, da bi se zbok tega moral odreči našemu dnevniku marsikak somišljenik.

Take in enake misli so napotile konzorcij lista, da je vprašanje naročnine te dni vnovič temeljito pretresaval.

Po vsestranskem predurku se je konzorcij zedinil v naslednjem sklepu:

Počenski z novim letom se pri »Slovenec« opusti podraženo nočno delo in bo list izhajal vsak dan o pol dne. Cena se mu pa določi, kakor sledi:

- Za vse kraje Jugoslavije:
- za 1 mesec . . . . . K 20.—
- za 3 mesece . . . . . » 60.—
- za pol leta . . . . . » 120.—
- za celo leto . . . . . » 240.—

Za inozemstvo bo veljal »Slovenec« na mesec 30 jugoslov. kron, ali 350 jugoslov. kron na leto.

Posamezna številka v prodajalnah, tobakarnah in pri kolporterjih bo veljala kot dosedaj 1 K.

Sama sobotna številka, ki bo odslej zopet redno prinašala pregled važnejših dogodkov celega tedna, bo veljala za vse kraje 40 jugoslov. kron na leto.

P. n. naročnikom, ki so med tem že plačali višjo naročnino, bomo prebitek prenesli na naslednje leto, ako tekem meseca januarja ne bodo zahtevali, da se jim preveč plačana naročnina vrne ali pa vpiše na kak drug račun.

V prijatni nadi, da bo znižana naročnina omogočila naročbo dnevnika vsem dosedanjim naročnikom in olajšala pridobivanje novih naročnikov, vabimo vse cenj. somišljenike in prijatelje na vztrajno delo za naš katoliški tisk.

Uprava.

Ljubljanske novice.

lj Ne zamudite udeležiti se Silvestrovega večera, ki ga priredi P. Z. »Ljubljana« v hotelu Union. Na sporedu je poleg godbe in petja tudi šaljiva pošta in ameriški zapor, ki bo vzbudil veliko šale in veselja, zato svetujemo vsem prijateljem neprisljane zabave, da si ga ogledajo. Prireditve traja do 3. zjutraj.

lj Šentjakobska prosveta. V nedeljo, 2. januarja, bo predaval urednik g. Franc Kremžar o velevažni tvarini. Vstop vsakemu prost. Vabimo k množštevilni udeležbi!

lj Revčka Andrejčka bo ponovil Ljudski oder v nedeljo dne 2. januarja 1921 ob pol 8. uri zvečer v Ljudskem domu. Glavno vlogo (Andrejčka) bo to pot zopet igral priljubljeni V. Rudolf, ki je bil zadnjič radi bolezni zadržan.

lj Zveza urednic in trg. nastavljen Krekove prosvete vabi vse svoje članice, da se v torek, dne 4. januarja gotovo udeležijo sestanka, ki bo ob 7. uri zvečer v društvenih prostorih. Udeležba vseh članic nujno potrebna. Prireditve v novega leta odpade.

lj Predavanje SKSZ. Torek, 28. decembra, je v Ljudskem domu predaval g. urednik Fran Smodej o nesrečnem plebiscitu na Koroškem. Ker predavatelj temeljito pozna Koroško, ker je občeval z vsemi odločilnimi osebami, je jasno, da ima globok vpogled v vse razmere, ki so odločevale potek in neuspeh za Slovence tako usodnega plebiscita. Še pred polomom Avstrije so bile razmere za Jugoslavijo zelo ugodne. Kako pa je nastal prevrat v mišljenju, je javnosti manj znano; predavatelj pa je te vzroke pojasnil v enournem govoru. — Prihodnji torek bo predaval g. profesor Dolenc.

lj Literarni odsek Slomškove zveze ima sejo v petek, 31. t. m. ob 3. popoldne v uredniškem stanovanju. Točno in vsil!

lj Umrli so v Ljubljani: Miroslav Černe, pisarn. pristav, 65 let. — Fran Juvan, obč. ubožec, 72 let. — Rozalija Rode, šivilja, 42 let. — Stanko Mladen, krojaški pomočnik, 24 let. — Ivan Klopčar, delavec, 32 let. — Veronika Sedovnik, hči žel. nadprekikača, 1 uro.

lj Slov. trg. društvo »Merkur« priredi v ponedeljek 17. januarja 1921 v dvorani Mestnega doma ob 7. uri zvečer predavanje o Slamu in vzhodno azijskih deželah. Predaval bo gosp. inženier Ferdo Lubša, ki je proučeval kot slamski državni svetnik skoro petnajst let vzhodno azijske razmere. Predavanje bo ilustrovano s skioptičnimi slikami. Vstop prost. Gg. člane, trgovce, industrije in vse dotične, ki se zanimajo za tamkajšnje trgovske razmere, opozarjamo že danes na to zanimivo predavanje.

lj Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani naznanja svojim p. n. članom, da se vrši v četrtek 13. januarja 1921 v sejni dvorani mestnega magistrata ob pol 8. zvečer

izvanredni občni zbor. Na dnevnem redu so sledeče točke: 1. prememba pravil in 2. raznoterosti. Gg. člane prosimo, da se občnega zbora množštevilno udeležijo.

lj Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 19. dec. do 25. dec. 1920. Število novorojencev 23, mrtvorojenec 1, umrlih 17. Od umrlih je 11 domačinov in 6 tujcev. Umrli so za jetiko (vmes 1 tujec) 5, vsled mrtvouda 3, za različnimi boleznimi 9. Za nalezljivimi boleznimi so oboleli in sicer za vrtico 1.

lj Milan Petrovič iz Radenkovica, p. Bogatič, Srbija, naznanja oni osebi iz Ljubljane, ki mu je leta 1918 več pisem pisala na gornji naslov, da se nahaja sedaj doma, in prosi, naj se dotična oseba še enkrat zglati in pošlje svoj natančen naslov.

Najnovejša poročila.

REGENT ALEKSANDER.

LDU Sarajevo, 29. dec. (ZNU) V tukajšnjih poučenih krogih govore, da bo regent prestolonaslednik Aleksander konec tedna došel v Ilidže, kjer bo ostal 8 dni. Prestolonaslednik se bo nastanil v hotelu »Hercegovina«.

ZBOROVANJE TEŽAČKE STRANKE V DALMACIJI.

LDU Split, 29. dec. (ZNU) Na dan Sv. Treh kraljev bo tukaj veliko zborovanje težačke stranke, ki se ga bodo udeležili tudi strankini delegati iz Bosne in Slovenije.

ZA IZPREMEMBO POSLOVNIKA.

LDU Belgrad, 29. dec. (ZNU) Včeraj bi se imela vršiti seja načelnikov vseh strank radi izpremembe poslovnika. Do te seje pa ni došlo, ker so že posamezni načelniki parlamentarnih klubov predložili predsedništvu pismene predloge o izpremembah poslovnika, ki jih žele njihove stranke. Socialni demokrati priznavajo potrebo onemogočenja obstrukcije ter da se skupščini omogoči hitro in pravilno delo za sprejem ustave. Ravno v interesu tega dela pa je treba omogočiti vsem poslanecem in sploh opoziciji, da zavzamejo svoje stališče v vseh vprašanjih ter da na ta način dobe potreben vpliv na sklepanje skupščine. Predlagali so, naj se izpremeni besedilo prisega na nastopen izpremembi (ime in priimek) se obvezujem s svojo častjo in vestjo, da hočem svoje poslansko delo vršiti le v dobro narodu in edinstvenosti države.« Z ozirom na to zahtevajo demokrati, da izostane odstavek, ki pravi, da pridržki v prisegi niso dopuščeni. Socialni demokrati ne stavljajo v ospredje vprašanja o kvorumu in se zadovoljujejo z enostavno večino za sprejem ustave. Jugoslovanski klub zahteva kvalificirano večino in da naj se prisega položi po sprejemu ustave. Jugoslovanska muslimanska organizacija zahteva kvalificirano večino dveh tretjin članov ter sodi, da se morajo interpelacije dovoliti, kakor tudi, da se morajo izpremeniti členi 37, 74, 74, 83 in 84 časnega poslovnika. Zemljoradniška stranka bo izročila svoj predlog glede novega poslovnika, ko se sestanejo načelniki strank.

SESTANEK HRVATSKE ZAJEDNICE.

LDU Zagreb, 29. dec. (ZNU) Včeraj se je vršil sestanek sveta Hrvatske zajednice, na katerem so bile zastopane vse županije po svojih odposlancih. Posvetovanje je trajalo ves dan do večera. Sestanek je otvoril dr. Lorković. Prvi je govoril dr. Drinković, ki je očrtal položaj v konstituenti. Posl. Leaković je poudarjal potrebo vzdrževanja odnošajev z Radičevno stranko. Dr. Hanžek je naglašal potrebo, da se iz banovinskih strank Hrvatske zajednice ustanovi enotna stranka. V debati, ki se je vršila o tem predlogu, je bilo soglasno izraženo mnenje, da se podpira delo Radičeve stranke, v kolikor se krije z namerami in programom Hrvatske zajednice. Končno je bila na predlog posl. Kerubina Šegviča sprejeta nastopna resolucija: Svet Hrvatske zajednice popolnoma odobrava postopanje Narodnega kluba kot parlamentarnega zstopstva Hrvatske zajednice, ker odgovarja to postopanje načelom krfskega pakta in sklepom hrvatskega sabora od 29. oktobra 1918, ki zahtevajo za temelj stvarjenja in ureditve države Srbov, Hrvatov in Slovencev samo sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci. V zmislu teh aktov izjavlja svet Hrvatske zajednice, da mora biti tudi ustava kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev delo sporazuma Srbov, Hrvatov in Slovencev ter da se nobena ustava, ki bi ne bila sprejeta na temelju sporazuma, ne more smatrati kot obvezna za Hrvate in Slovence. — Nato so bili še sprejeti strankini statuti ter je bil takoj na podlagi istih izvoljen za predsednika enotne stranke bivši ban dr. Matko Laginja. Kot podpredsednika sta bila izvoljena dr. Lorković in dr. Papratovič.

STAVKA V BOSNI.

LDU Sarajevo, 29. dec. (ZNU) Potom preiskave se je ugotovilo, da je rudarska stavka popolnoma komunistično delo.

Orožniki so aretirali 85 delavcev, ki so streljali na orožnike. Aretirani so bili tudi tuji agitatorji, ki so bili svoječasnno izgnani iz države. Pri izvršenih hišnih preiskavah v delavskih stanovanjih so našli orožje in municijo. Najzanimiveje je, da so zasledili komunistični arhiv, ki dokazuje, da bi moglo imeti to gibanje večje posledice. Iz teh dokumentov je razvidno, da je komunistični odbor že imenoval komisarje, podkomisarje in ostale funkcionarje sovjetske uprave.

GENERALNA STAVKA V ZAGREBU.

LDU Zagreb, 29. dec. (ZNU) Danes popoldne je imelo organizirano delavstvo komunistične stranke shod, na katerem se je izjavilo solidarnim z ostalim delavstvom ter je sklenilo, da v znak protesta proglasi generalno stavko, ki se prične danes ob pol 24. ter konča jutri ob pol 24. Radi proglasitve te stavke bodo zagrebški listi izšli jutri v zmanjšanem obsegu. Mestna policijska oblast je prepovedala za jutri točenje alkohola.

KONGRES ZASTOPNIKOV ZDRAVILIŠČ.

LDU Zagreb, 29. dec. (ZNU) Danes se je otvoril v Zagrebu kongres zastopnikov zdravilišč, kopalnišč in letovišč. Pri načelniku vladnega zdravstvenega odseka je bilo včeraj predposvetovanje, na katerem se je razpravljalo o vprašanju podraževanja zdravilišč v vsej državi. Kongresa se udeležujejo delegati iz vse države, razen iz Dalmacije, odkoder niso mogli priti radi prometnih težkoč ter iz Srbije, odkoder so se pisмено upravičili. Kongres se je otvoril ob 10. dopoldne ter je bil za predsednika izvoljen vseučiliški profesor dr. Janček. Kongres so med drugimi pozdravili delegati ministristva za socialno politiko, načelnik predsedstva zagrebske vlade in v imenu zdravstvenega odseka za Slovenijo dr. Bleiweis. Prvi je referiral ravnatelj Rogoške Slatine o preuredbi organizacije kopalnišč in zdravilišč. Tekom dneva se je razpravljalo še o nadaljnjih 7 točkah ter bo kongres jutri svoje delo nadaljeval.

BORZA.

LDU Zagreb, 29. dec. Devize: Berlin 0—218, Italija 519—521, London 530, Newyork ček 0—151, Praga 180, Dunaj 24.50—24.75. Valute: Dolarji mali 148.25, dolarji veliki 149, napoleon 496, nemške marke 203—204, angl. funti 500—515, češkoslovaške krone 165. Tendence mirna, valute rastejo, promet slab.

Orlovski vestnik.

Seja vodstva orlovske organizacije se je vršila v torek, 28. t. m. ob polnoštevili navzočnosti zastopnikov okrožij. Na seji so se obravnavala vsa važnejša vprašanja orlovstva, rešilo se je vprašanje orlovskih praporov in orlovskih prireditvev v letu 1921. Uredili so se tehnični in organizatorični tečajji in organizacija prosvetnega dela po odsekih.

Organizatoričen tečaj za okrožne predsednike se je pričel v ponedeljek, obiskuje ga 25 okrožnih predsednikov. Tečaj traja od 8. do 12. ure zjutraj in od 2. do 6. ure zvečer. Na tečaju se bodo udeleženci pričeli praktičnemu podrobnemu delu po orlovskih okrožjih, ki prevzamejo potem velik del organizacijskega dela, ki ga se daj vrši predsedstvo Orlovske zveze.

Organizatoričen tečaj za odsekovne voditelje se vrši v Ljubljani v času od 10. do 16. januarja 1921. Uspeh prvega tečaja v decembru naj vzpodbudi še ostale odseke da pošljejo na tečaj vsaj enega člana odseka. Prijave je poslati Orlovski zvezi najkasneje do 6. januarja 1921.

Nujna okrožna seja Orlov kamniškega okrožja bo v nedeljo dne 2. januarja 1921 ob 9. uri v Kamniškem domu. Obvezani so vsi predsedniki in načelniki odsekov, da se gotovo seje udeležijo, ker je potrebno nujne sklepe napraviti.

Turistika in sport.

Klub kolesarjev in motociklistov Ilirija priredi v petek ob 8. uri zvečer v gostilni Lozar na Sv. Jakoba trgu družinski Silvestrov večer s prosto zabavo s sodelovanjem salonskega orkestra. — Vstop vsakomur prost. (k)

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Psihrom. distenzija v C	Noba, vetrovi	Padavine v mm
27./12. 21 h	736.4	1.7	0.6	obn. j.	—
28./12. 7 h	736.5	1.4	0.7	megla	—
28./12. 14 h	736.2	2	0.6	jasno	—
28./12. 21 h	738.3	-1.5	—	inegla z.	—
29./12. 7 h	738.6	-3	—	jasno s.	—
29./12. 14 h	738.2	3	0.9	jasno s. z.	—

Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

ELEKTROTEHNIKA

»Svetla«, Mestni trg 25.
Verbajt A., Linhartova ulica 4.
FOTOGRAFSKI ATELJEJ:
Grabiec Franjo, Miklošičeva c. 6.

JAVNA SKLADIŠČA

»Balkan«, L. Ljublj. javno skladišče,
Dunajska c. 33. (Tel. 366.)

KLEPARJI

Kora T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

KNJIGARNE

Jugoslav. knjigarna, Pred škofijo.
KNJIGOVEZNICE
Knjigovoznica K. T. D., Kopitarjeva ulica št. 6.
KONFEKCIJSKE TRGOVINE
Olup Josip, Pod Trančo.

LEKARNE

»Pri Mariji Pomagaj«, Reslj. c. 1.
MANUFAKTURNE TRGOVINE
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

MODNI SALONI

Götzl Marija, Zidovska ul. 8 in 7.
MODNE TRGOVINE
Kunovar Ivan, Stari trg 10.

PARFUMERIJE IN KOSMETIKA
»Uranus«, Mestni trg 11.

TRGOVINE S PAPIRJEJEM

»Uranus«, Mestni trg 11.

SLIKE ZA LEGITIMACIJE.

Hibšer Hugon, fotograf, Valvazorjev trg 7, naspr. Križ. cerkve.

SOBNO SLIKARSTVO

Zuran Martin, Mestni trg 12.

STAVBENA PODJETJA

Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10.

SPEDICIJSKA PODJETJA

»Balkan«, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Selenburgova ulica 4. (Tel. 117.)

TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNEN.

Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO
Černe Lud., Wolfova ulica 3.
Pakiž Ivan, Stari trg št. 20.

TRGOVINE Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM.

Erjavec & Turk pri »zlati lopati«
Valvazorjev trg št. 7.

Sušnik Alojzij, Zaloška cesta 21.
Zalta & Zilič, Gosposvetska cesta 10. (Mar. Ter. cesta.)

ZALOGA POHISTVA.

F. Fajdiča sin, Sv. Petra cesta 17.

Parni stroji

45 PS, 12 PS in 8 PS se prodajo takoj, bencinmotor 25 PS, automotor na 2 cilindra z gonilnikom in hladilnikom, vse v Ljubljani. Amelin, Zrinjskega cesta 6.

Prodajalica mešane stroke se sprejme v trgovino z mešanim blagom v Ljubljani. Naslov pove uprava lista št. 5159.

Vodovodne cevi in plinske cevi v premeru 4/4 in 5/4 cole, oddaja mnogo pod dnevno ceno uvozna tvrdka J. Razboršek, Smartno pri Litiji.

Koruza zdrava in oves, cele vagonne dobavlja najceneje takoj in po naročilu od Ljubljane tvrdka: Paternost & Remic, Ljubljana, Rimska cesta št. 2.

National registrirna blagajna s 4 predali na elektr. obrat, skoro nova, se takoj prodaja za 60 tisoč n. a. kron. — Julius Ruziczka, Graz, Jakominig. 1.

Skladiščnika sprejme tovarna železn. železninarji, ki so bili že v tem svojstvu nameščeni imajo prednost. Ponudbe na: »Bistra«, kovinska industrija, Domžale.

LEPA VILA

V Ebanu št. 19, pošta Kočevska Reka, se prodaja takoj enonadstropna vila, pripravna za gostilno in obrt, ima 5 sob, 2 kuhinji, nekaj pohištva, hlev, sadni vrt, senjak, 2 senožeti, 2 njivi, 1 gozdič, dobro kupačko. Vprašati pri lastniku I. Grabnarju, Celovec, Bahnhofstrasse 47 ali pri okr. gozdarju Ed. Dietz v Ebanu, pošta Kočevska-Reka pri katerem naj se kupci pred ogledom oglase. — Posredovalci izključeni.

Auto- mobilni in kolesa njih deli in oprema pnevmatika garaža in delavnica **J. GOREC** Ljubljana, Gosposvetska cesta 14 Vegova ulica šte. 8.

Zlata moška ura z verižico se odda v Kollzeju št. 16.

Dražba.

V državni žrebčarni na Selu pri Ljubljani se bodo oddajali dne 15. januarja 1921 dražbenim potom

konjski gnoj

za leto 1921. Interesenti naj se zglasijo navedenega dne ob 10. uri dopoldne v državni žrebčarni. Natančnejša določila glede oddaje oziroma prevzema gnoja se bodo razglasila istega dne na licu mesta.

Selo pri Ljubljani, 28. dec. 1920.

Vodstvo državne žrebčarne.

Objava.

Advokat Dr. Egon Staré v Trstu kot zastopnik Československe družbe za trgovanje z Vzhodom, podružnica v Trstu (Československa spoločnost pro obchod s Vychodem) naznanja v varstvo trgovskega ugleda svoje klijentije javno, da g. inž. Fran Wondra in Ch. Landau v Ljubljani nista bila in nista upravičena za njo in v njem imenu sklepati in podpisati kupne pogodbe.

Trst, dne 20. decembra 1920.

Crno deteljo

plačujemo po najvišji ceni. — Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova 12.

Pozor sl. občinstvo!

Oglejte si razstavo fino izdelanih v izložbi g. J. Gričarja v Ljubljani, Selenburgova ulica se nahajajočih čevljev. Delo iz najfinejšega usnja na roko po dunajskih vzorcih.

M. PERNEL,

čevljarji mojster,

Celovška cesta šte. 89.

v salonu znane gostilne VODNIK.

Kolesa

shranjuje preko zime tvrdka

J. GOREC

Ljubljana, Gosposvetska c. 14.

TVORNICI KEKSOV, PREPECECEV, OBLATOV IN VEFELJNOV

V. BIZJAK IN DRUG

priporoča svoje fine izdelke.

ROGASKA SLATINA

Knjigovodja

popolnoma samostojen, bilance zmožen, dober korespondent in zanesljiv kalkulaciant perfekten v slovenščini, srbohrvaščini in nemščini v govoru in pisavi se

takoj sprejme.

Refektira se samo na prvovrstno moč. rednost imajo tisti, ki so bili zaposleni v kamenolomskih ali stavbenih podjetjih in ki obvladajo italijansko. Istotam se sprejme gospodinja z večletno prakso zmožna strojepisja, stenografije in vseh pisarniških del, ki obvlada popolnoma slovensko in nemško korespondenco. Natančne ponudbe z prepisi spričeval, navedbo reference in plačo ter sliko je doposlati

Kamnoseški industrijski družbi v Celju.

M. Kuštrin, Ljubljana — Maribor

Dunajska cesta 20 - Podr. Jurčičova ul. 9
priporoča pnevmatiko, avto-kolesa ter vsake vrste gumijevih predmetov, izolirane žice za električno napeljavo, golo, bakreno žico, elektrotehnični material po najnižjih cenah.
Telefon št. 470.

Inserirajte v „Slovencu“!

St. od. 18.194/19.
ref. X.

Razglas

glede papirnatega drobiža mestne občine ljubljanske

Na podlagi dovoljenja ministrstva financ z dne 14. oktobra pr. l. št. 2870 izdani papirnat drobiž mestne občine ljubljanske izgubi z dnem 31. decembra 1920 svojo veljavo kot plačilno sredstvo.

Mestni magistrat opozarja torej, da se bo papirnat drobiž zamenjaval od 3. do vstetelega 15. januarja 1921 pri aprovizacijski blagajni na Poljanski cesti št. 13. vsak uradni dan od 9. do 13. dopoldne ter od 3. do 5. popoldne.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 28. decembra 1920.

Parna žaga Fran Ravnikar

mestni tesarski mojster

Ljubljana, Linhartova ulica št. 25

kupuje po najvišjih dnevnih cenah razne vrste okroglih les, kakor tudi cele gozdne parcele.

Pozor!

Dospela je velika pošiljatev raznih gumbov, igel, modnih stvari, vezenin, finih žlic, rinčic za čevlje, zapon, toaletnih stvari, čevljarskih potrebščin in orodja itd. Za obilen obisk se priporoča tvrdka

Jos. Petelinč, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Najnižje cene na drobno in na debelo

Zadnji teden!

Najlepše novoletno darilo!

Kupite srečke Državne razr. loterije!

Izmed 100.000 srečk jih bo v petih razredih polovica izžrebanih! Vsaka druga srečka zadene!

Največji dobiček v najbolj srečnem slučaju je

4.000.000 kron!

Cela srečka stane 192 kron, polovica srečke 96 kron, četrtina 48 kron, osmina 24 kron.

Ne zamudite prilike!

Žrebanje v prvem razredu se vrši že dne

3. januarja in 4. jan. 1921.

Srečke prodaja in razpošilja po pošti, če se vpošlje znesek za naročene srečke in poština:

Zadružna Gospodarska banka d. d.
v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 38, I. nadstr.

Električne naprave!

Kompletne električne naprave v mestih in pokrajinah.
Projektiranje naprav kakor izdelovanje tozadevnih načrtov.
Velika zaloga vsakovrstnega tehničnega in elektrotehničnega blaga.
Moderna delavnica, popravila vseh strojev.

Tvrdka ŠTEBI IN TUJEČ

Resljeva cesta 4, Ljubljana. Telefon 442.
Ponudbe in pojasnila brezplačno.

BALKAN

delniška družba za mednarodne transporte.

Ljubljana, Maribor, Beograd, Zagreb, Trst, Wien.

Spedicijska vseh vrst. Sprejemanje blaga v skladišča. Zavarovanja. Mednarodni prevozi. Solitve s patent. pohištvenimi vozovi na vse strani.

Prvo ljubljansko javno skladišče, spojeno s tirom južne železnice. Carinska agentura javnih skladišč.

Največje domače spedijsko podjetje v Jugoslaviji.